

Proiectul comun al ONU Consolidarea sistemului statistic național

TERMENI DE REFERINȚĂ

Echipă de consultanți (unul internațional și doi naționali) pentru a elabora opțiuni fezabile de implementare a regulamentul NUTS al UE în Republica Moldova

Consultanța solicitată:	echipă din 3 consultanți: 1) un expert în planificare strategică și implementare a dezvoltării regionale în UE, expert internațional, cu funcție de lider de echipă 2) un expert în dezvoltarea regională a Republicii Moldova (național, expert în politici) 3) un expert în statistică (național, expert în statistică)
Tip de contract:	Contracte individuale
Locul de muncă:	La distanță și în cadrul a 2 misiuni în Moldova (pentru expertul internațional)
Durata estimată:	Martie- mai 2014, până la 30 de zile lucrătoare pentru fiecare consultant, plus 15 zile pentru sarcina de lider
Autoritatea contractantă:	Programul Națiunilor Unite pentru dezvoltare (PNUD)
Beneficiarul principal:	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Cancelaria de Stat
Principalii parteneri:	Biroul Național de Statistică al RM, alte APC și APL, ADR-le
Referință la Proiect:	Proiectul comun ONU privind Consolidarea sistemului statistic național, donator Guvernul României
Activitatea 7:	"Îmbunătățirea disponibilității și fiabilității statisticilor regionale pentru factorii de decizie din Republica Moldova", componenta 2

INFORMAȚII GENERALE

Principala provocare pentru politica regională a Republicii Moldova este de a asigura dezvoltarea economică și socială echilibrată la nivel sub-național, soluționa problemele determinate de disparitățile regionale. Prin urmare, dezvoltarea regională durabilă este un imperativ asumat de Guvernul Republicii Moldova, care, de asemenea, a confirmat angajamentul de a distribui oportunitățile/șansele de dezvoltare regională în întreaga țară într-un mod echitabil și corect. Acest lucru este confirmat atât la nivel legislativ¹, cât și la nivel de planificare strategică². Implementarea cu succes a politicii regionale va favoriza și accelera dezvoltarea țării în ansamblu, în cazul în care scopul final este de a îmbunătăți calitatea vieții cetățenilor, indiferent unde locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova.

Atât implementarea mecanismelor transparente și eficiente de monitorizare și evaluare a procesului de dezvoltare regională, precum și producerea și raportarea în timp util a statisticilor regionale, sunt două obiective specifice ale Strategiei Naționale de dezvoltare regională.

Autoritățile locale vor putea să-și sporească rolul lor în procesul de dezvoltare locală, să elaboreze politici fezabile pentru dezvoltarea locală/regională și să sporească capacitatea diferitor părți interesate la nivel local de a implementa aceste politici, doar în cazul în care suficiente dovezi vor fi disponibile prin date statistice.

Date statistice regionale de bună calitate, fiabile trebuie să fie disponibile pentru a oferi o bază adecvată pentru analiza dezvoltării și a disparităților regionale și pentru dezvoltarea economică și decizii politice bine informate.

¹ Legea nr. 438 din 28.12.2006 cu privire la dezvoltarea regională a RM. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=320885>

² Hotărârea Guvernului nr. 158 din 04.03.2010 cu privire la aprobarea Strategiei Naționale de dezvoltare regională, precum și a Programului de Activitate a Guvernului Republicii Moldova Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare 2011-2014, <http://www.gov.md/doc.php?l=ro&idc=445&id=3729>

Volumul de date dezagregate la nivel sub-național s-a majorat în special în ultimii ani, când necesitatea autorităților publice centrale și locale, managerilor, investitorilor, analiștilor și altor utilizatori de a lua decizii informate cu privire la dezvoltarea regională durabilă a crescut semnificativ. Deci, necesitatea de a asigura disponibilitatea, calitatea și comparabilitatea datelor socio-economice la nivel sub-național a crescut semnificativ.

Având în vedere aspirațiile de integrare europeană, este foarte important că statisticile regionale, relevante pentru țară, să fie compilate în conformitate cu standardele europene pertinente și cele mai bune practici, luând în considerare particularitățile Republicii Moldova. Baza pentru compilarea unor statistici relevante și comparabile reprezintă aplicarea clasificărilor corespunzătoare, inclusiv celor ale unităților teritoriale pentru statistică, nomenclatorul NUTS³ fiind utilizat pentru aceste scopuri în UE, reprezentând un cod geografic standard de referință pentru regionalizarea țării în scopuri statistice, pe cele trei nivele ale NUTS.

În prezent, Proiectul Comun privind consolidarea sistemului statistic național este implementat de Guvernul Republicii Moldova în parteneriat cu PNUD și alte 4 agenții ONU, în colaborare cu Guvernul României, și are drept scop îmbunătățirea colectării, producerii, diseminării și utilizării de date statistice, o atenție deosebită fiind acordată alinierii statisticilor oficiale la standardele internaționale, în special cele ale UE, și satisfacerii necesităților naționale.

Unul din obiectivele Proiectului este de a contribui la îmbunătățirea calității statisticilor regionale care sînt puse la dispoziția factorilor de decizie și elaboratorilor de politici din autoritățile publice centrale și locale, pentru o planificare bine informată a dezvoltării regionale la toate nivelurile.

CONTEXT NAȚIONAL

Compilarea și diseminarea datelor statistice regionale în Republica Moldova se efectuează, în funcție de instrumentele disponibile de colectare a datelor, la următoarele nivele:

<i>Nivele de dezagregare a datelor</i>	<i>Instrumentul /sursa de colectare a datelor</i>	<i>Baza legală pentru compilarea datelor din cercetări în profil teritorial</i>
raion/ municipiu	Statisticile în principal bazate pe datele colectate prin cercetări statistice exhaustive: toate instituțiile publice și agenții economici cu 20 de angajați și mai mult	Clasificarea unităților teritoriale administrative ⁴
Regiuni de dezvoltare	Statisticile în principal bazate pe datele colectate prin cercetări statistice exhaustive: toate instituțiile publice și agenții economici cu 20 de angajați și mai mult	Legea cu privire la dezvoltarea regională ⁵
Zone statistice	Statisticile în principal bazate pe datele colectate prin cercetări statistice – Ancheta Forței de Muncă, Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice, etc.	Clasificarea aprobată de Biroul Național de Statistică. Dezagregarea pe zone statistice diferă ușor de cea pe regiuni de dezvoltare
Administrațiile locale	Statisticile pe baza datelor colectate prin intermediul recensămintelor (al populației, agricol). Acest fel de date regionale dezagregate la un nivel scăzut, sunt de asemenea, potențial disponibile prin intermediul registrelor administrative, deținute de autoritățile publice centrale și locale.	Clasificarea unităților teritoriale administrative

Regiunile de dezvoltare din Republica Moldova (prezentate mai jos) diferă mult după mărime (în termeni de numărul populației) – de la cca 156 mii în Unitatea teritorială autonomă Găgăuzia până la cca 987 mii persoane în regiunea Centru.

Regiunile de dezvoltare	Unitățile administrativ-teritoriale	Locuitorii din regiune (potrivit recensământului din 2004)
Nord	Municipiul Bălți, raioanele Briceni, Dondușeni, Drochia, Edineț, Fălești, Florești, Glodeni, Ocnița, Rîșcani, Sîngerei, Soroca	969.299
Centru	Raioanele Anenii Noi, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Rezina, Strășeni, Șoldănești, Telenești, Ungheni	987.603

³ Nomenclatorul Unităților Teritoriale Statistice SAU Clasificarea comună a unităților teritoriale statistice, REGULAMENTUL (EC) nr. 1059/2003 al PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 26 mai 2003, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nuts_nomenclature/introduction

⁴ Clasificarea unităților administrativ-teritoriale este dezvoltată de către BNS în conformitate cu Legea nr. 764-XV din 27.12.01 privind organizarea administrativ-teritorială a RM, Legea nr. 123-XV din 18.03.03 privind administrația publică locală, și modificările ulterioare ale acestora

⁵ Legea nr. 438 din 28.12.2006 cu privire la dezvoltarea regională în RM

Sud	Raioanele Basarabeasca, Cahul, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Leova, Ștefan Vodă, Taraclia	524.497
Unitatea teritorială autonomă Găgăuzia		155.700
Municipiul Chișinău		712.218
Transnistria	Unitățile administrativ-teritoriale din stînga Nistrului, inclusiv municipiile Tiraspol și Bender	580.000

Astfel, referindu-ne la criteriile de constituire a unităților teritoriale conform clasificatorului NUTS al UE, regiunile de dezvoltare din Republica Moldova se încadrează în hotarele NUTS de două nivele:

- Nivelul 2 - 800 - 3000 mii populație: regiunile de dezvoltare Nord și Centru și
- Nivelul 3 - 150 – 800 mii populație: regiunile de dezvoltare Sud, mun. Chișinău, UTA Gagauzia, Transnistria.

Ținând cont de procesul de **aliniere** a Republicii Moldova la standardele UE, inclusiv în domeniul legislației și statisticii, este importantă adaptarea în continuare, de asemenea, a clasificărilor statistice, în special la NUTS pentru asigurarea necesităților informaționale ale societății în date dezagregate în profil regional, comparative la nivel european.

Acest fapt este determinant atât pentru asigurarea **comparabilității** în spațiu și în timp a datelor statistice subnaționale din R. Moldova cu cele ale UE în parcursul integrării țării noastre în comunitatea europeană, cât și asigurarea informațională în procesul de **finanțare** a dezvoltării regionale, în special din fondurile UE.

Astfel, elaborarea și implementarea în R. Moldova a clasificării naționale NUTS, ținând cont de experiența avansată a statelor UE, în special noilor state membre, constituie o provocare majoră cu impact important de ordin politic economic și social pentru asigurarea dezvoltării echilibrate a localităților și reducerea disparităților regionale în țară.

Ținând cont, că constituirea regiunilor conform NUTS trebuie să fie efectuată cu chibzuință, luând în considerare multiplele aspecte de ordin normativ/legislativ/instituțional, politic, istoric, cultural, social, geografic, de mediu, dar și economic, este importantă organizarea unui studiu complex, care ar permite identificarea cea mai reușită a unităților teritoriale statistice pentru Republica Moldova și elaborarea clasificatorului NUTS național.

Organizarea regională a țării are ca scop asigurarea unei divizări teritoriale unice și coerente pentru colectarea și elaborarea statisticilor regionale, armonizate cu standardele UE. Mai mult decât atât, din punct de vedere economic, aceasta va asigura eligibilitatea pentru asistență din fonduri europene pentru dezvoltare regională (pentru regiunile a căror dezvoltare rămâne în urmă) care se evaluează la nivelul NUTS 2. Pentru mai multe informații despre NUTS vă rugăm să consultați anexa la ToR. *(la sfîrșitul acestui document)*

OBIECTIVELE CONSULTANȚEI

Proiectul comun al ONU privind consolidarea sistemului statistic național urmează să angajeze o echipă din 3 consultanți (unul internațional și doi consultanți naționali) cu experiență relevantă, care vor **elabora opțiunile fezabile pentru cea mai potrivită organizare a țării, luând în considerare regulamentul NUTS și cele mai bune practici ale UE, precum și specificul național.**

Odată fiind conștientizată necesitatea alinierii la NUTS, va fi explorată cea mai relevantă suborganizare statistică a țării din opțiunile propuse și vor fi elaborate căile posibile pentru realizarea acesteia. Diferite versiuni de suborganizare a țării care au fost propuse vor fi însoțite de argumente pro și contra recomandate sau verificate cu specialiști locali, precum și personalul instituțiilor specializate din România și/sau alte țări cu experiență avansată, context și caracteristici similare ale țării.

Astfel, în baza unui studiu cuprinzător, efectuat de consultanți în strînsă cooperare cu omologii naționali, părțile interesate beneficiare va fi elaborat nomenclatorul NUTS național și se vor formula propunerile necesare de modificare a cadrului legal privind organizarea regională.

SCOPUL ACTIVITĂȚII

În cadrul sarcinii curente, proiectul comun al ONU privind consolidarea sistemului statistic național, în colaborare cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Cancelaria de stat, Biroul Național de Statistică și echipa proiectului, sunt în căutarea următoarelor cunoștințe și abilități din partea echipei de consultanți naționali și internaționali :

- (A) Efectuarea unui studiu în vederea elaborării unui set de opțiuni privind cea mai potrivită suborganizare statistică a țării, având în vedere regulamentul NUTS, alte cerințe relevante și cele mai bune practici ale UE, precum și particularitățile naționale;

- (B) Elaborarea proiectelor fezabile de clasificare NUTS națională;
- (C) Propunerea modificărilor corespunzătoare ale cadrului legal.
- (D) Recomandări privind colectarea datelor la nivel regional în conformitate cu clasificarea propusă.

ACITIVĂȚI ȘI RESPONSABILITĂȚI

Pentru realizarea obiectivelor prevăzute, grupul de consultanți, sub îndrumarea conceptuală a liderului de echipă și supravegherea globală a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Cancelariei de Stat, BNS & a Proiectului, va avea următoarele responsabilitati majore și va desfășura următoarele activități:

Activitatea 1. Analiza materialelor disponibile relevante pentru sarcina de îndeplinit *[de la distanță și /sau în timpul misiunii 1]*
[sarcină valabilă pentru liderul de echipă, expertul în politici și expertul-statistician]

1. Fiecare membru al echipei de experți va analiza materialele de referință la subiectul abordat:
 - o Cadrul juridic actual privind dezvoltarea regională și organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova⁶ și prevederile concrete privind organizarea actuală a țării în 6 regiuni de dezvoltare,
 - o Documentele aferente clasificării NUTS și alte reglementări relevante ale UE, precum și cele mai bune practici, mai ales ale noilor state membre, cu experiență avansată privind organizarea țării în unități teritoriale în conformitate cu NUTS și cu condiții socio-economice, mediu de dezvoltare, mărimea teritoriului, numărul de populație similar, etc.

Activitatea 2. Formularea abordării proprii (de echipă) și metodologiei de lucru *[la distanță și /sau în timpul misiunii 1]*
[Liderul de echipă responsabil pentru sarcină cu sprijinul și participarea/aportul altor doi membri de echipă,]

Echipa de experți va propune propria abordare și metodologia de lucru pentru realizarea sarcinii curente, planul de acțiuni detaliat și rezumatul/structura rapoartelor care vor fi propuse final, reflectând propria abordare pentru viitorul raport care cuprinde obiectivele și componentele menționate mai sus, și le va discuta cu instituțiile beneficiare și părțile interesate naționale (Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Cancelaria de stat, BNS, echipa Proiectului). Metodologia de lucru va fi consultată și **stabilită de comun acord** cu părțile interesate.

Abordarea și metodologiile care urmează a fi aplicate trebuie să se reflecte în produsele elaborate care vor fi conforme cu Regulamentul NUTS și alte standarde relevante ale UE și cele mai bune practici Europene privind organizarea regională, astfel încât opțiunea de organizare regională identificată pentru Moldova, armonizată cu regulamentul NUTS, să servească ca bază pentru examinarea la nivel politic și să fie luată în considerare la eventuala ajustare a Legii nr. 438-XVI din 28.12.2006.

Experții vor conveni, de comun acord și sub conducerea Liderului de echipă, asupra structurii și conținutului rapoartelor/produselor preconizate pentru fiecare sarcină/expert și pentru echipă la general.

Activitatea 3. Efectuarea consultărilor extensive cu instituțiile relevante și părțile interesate *[în timpul misiunilor 1&2]*
[Liderul de echipă responsabil pentru sarcină cu sprijinul și participarea/aportul altor doi membri de echipă]

Având în vedere specificul lucrării, consultările extinse cu instituțiile de resort și părțile interesate cu privire la temele și sarcinile prezentului ToR, ar fi un **element obligatoriu** al metodologiei de lucru pentru întreaga echipă de experți la toate etapele de lucru, în special pentru activitățile nr. 4, 5, 6, 7 descrise mai jos. Părțile interesate care urmează a fi consultate includ, dar nu se limitează la:

- Ministerul Dezvoltării Regionale și a Construcțiilor
- Cancelaria de Stat
- Biroul Național de Statistică
- Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale
- Consiliile Regionale pentru Dezvoltare Nord, Centru și Sud
- Agențiile de Dezvoltare Regională Nord, Centru și Sud
- Congresul Autorităților Locale din Moldova
- Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova

⁶ Legea nr. 438 din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, Legea nr. 764-XV din 27.12.01 privind organizarea administrativ-teritorială a RM, Legea nr. 123-XV din 18.03.03 privind administrația publică locală, și modificările ulterioare ale acestora.

- Autoritățile publice locale
- ONG-urile specializate
- Echipa Proiectului
- Parteneri de Dezvoltare ai MDRC (Proiectul GIZ „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”).

Aceste consultări ar trebui să ajute la identificarea, printre alte lucruri, a opțiunilor optime de clasificare teritorială națională armonizată cu standardul respectiv al UE (NUTS), luând în considerație organizarea administrativ-teritorială a țării actuală și divizării ei în regiuni de dezvoltare.

Metodele posibile de efectuare a consultărilor includ:

- ateliere de o zi cu discuții, schimb de experiență și generare de idei;
- vizite pe teren;
- interviuri aprofundate sau focus-grupuri cu părțile interesate relevante,
- utilizarea datelor statistice și administrative pentru a elabora opțiuni de organizare a țării în unități teritoriale statistice în corespundere cu NUTS, etc.

Activitatea 4. Efectuarea analizei situaționale a cadrului de politici actual și a contextului de dezvoltare din Moldova și evaluarea pregătirii țării din perspectiva armonizării cu regulamentul NUTS *[la distanță]*
[Liderului de echipă (la nivel conceptual) și expertul național în politici (sub aspect tehnico-analitic), vor fi responsabili pentru activitate, cu aportul expertului-statistician]

O astfel de analiză va avea drept scop evaluarea stării actuale a politicilor din domeniu și contextului de dezvoltare regională în țară, implementatorilor și beneficiarilor actuali și potențiali ai divizării compatibile cu NUTS, a zonelor și sectoarelor potențial influențate/afectate de organizarea NUTS, necesităților și constrângerilor (precum și tipurilor de constrângeri). Un alt element important care urmează a fi evaluat include viitoarele rezultatele care vor fi generate prin armonizarea cu NUTS (de exemplu, adunarea de fonduri, eficiența distribuirii fondurilor, etc.). Aceste elemente vor fi corelate cu cele mai recente modificări în cadrul normativ și de reglementare, reformele și prioritățile strategice la nivel regional/locale și național.

Aceasta va ajuta la analiza necorespunderea la moment cu standardele UE cu privire la organizarea regională a țării și identificarea căilor posibile de ajustare în continuare.

Activitatea va prevedea, de asemenea, analiza comparativă a Republicii Moldova față de alte țări din UE care s-au aliniat la NUTS, avantajul Moldovei, laturile slabe și limitările, lecțiile învățate și greseliile de evitat. Statele UE, cu context și caracteristici ale țării similare cu cele ale Moldovei, la care se va face referire pentru comparație, vor fi identificate/exemplificate de Liderul de echipă, care va prezenta experiența și bunele lor practici ca aport propriu la sarcina descrisă.

Expertii vor acorda o atenție deosebită și nivelului de satisfacere a necesităților informaționale în domeniul dezvoltării regionale prin date statistice teritoriale disponibile. Astfel, printre altele, această activitate ar trebui să ajute la identificarea lacunelor în aria de acoperire a necesităților utilizatorilor privind aplicarea statisticilor în scopul elaborării politicilor bazate pe dovezi. La această componentă își va aduce aportul și expertul-statistician.

Activity 5. Validarea primelor concluzii cu instituțiile de resort și părțile interesate *[la distanță și/sau în timpul misiunii 1]*
[Liderul de echipă responsabil pentru activitate cu sprijinul și participarea altor doi membri ai echipei]

Concluziile și constatările rezultate din activitatea 4, vor fi prezentate principalelor parteneri naționali și părților interesate. Acestora li se vor oferi explicații /sfaturi pe teme cum ar fi: particularitățile Regulamentului NUTS, legătura dintre acesta și cerințele UE privind statisticile regionale, avantajele aplicării Regulamentului NUTS pentru țară, legăturile cu politicile de dezvoltare regională la nivel internațional/UE și național, rolurile și responsabilitățile partajate de către instituțiile relevante / părțile interesate, precum și opiniile UE privind opțiunile posibile pentru îmbunătățirea divizării regionale în conformitate cu politica și aspirațiile de dezvoltare regională a Republicii Moldova, luând în considerare standardele și practicile UE.

În dependență de feedback-ul primit va fi întreprinsă următoarea activitate. Principalii parteneri de implementare din partea Guvernului pentru activitățile 4, 5 și 7 vor fi Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și Cancelarie de Stat, cu care se vor agreea rezultatele obținute.

Activity 6. Identificarea opțiunilor posibile pentru cea mai adecvată suborganizare statistică a Moldovei, luând în considerare cerințele privind statisticile regionale și Regulamentul NUTS, precum și specificul național *[la distanță]*
[Lider de echipă (la nivel conceptual) și expertul statistician (ca executarea tehnică) sunt responsabili pentru sarcină]

Odată fiind conștientizată și acceptată necesitatea alinierii la NUTS de către Guvern, va fi identificată cea mai adecvată suborganizare statistică a țării și vor fi elaborate opțiuni/scenarii fezabile pentru realizarea acesteia, luând în considerare cerințele pentru statistici regionale și rigorile Regulamentului NUTS, precum și specificul național, în special particularitățile aferente statutului UTA Gagauzia și regiunii Transnistrene. O opțiune principală/de bază (cea mai fezabilă) și 1-3 opțiuni complementare/secundare vor fi propuse luând în considerare limitele minime și maxime privind dimensiunea regiunilor NUTS.

Diferite variante propuse de suborganizare a țării vor fi însoțite de argumente de justificare pro și contra, fiind recomandate și validate cu specialiștii Biroului Național de Statistică al RM, și care pot fi verificate cu specialiști locali, precum și personalul instituțiilor specializate din România și/sau alte țări cu experiență avansată și context/caracteristici de țară similare.

O etapă importantă a acestei sarcini include analiza datelor statistice și administrative disponibile la nivel sub-național pentru identificarea criteriilor (normative/instituționale, analitice, etc.) folosite pentru organizarea optimă a țării în regiuni de dezvoltare conform NUTS. În baza datelor statistice și administrative disponibile, ținând cont de organizarea administrativ-teritorială curentă a țării și de considerentele de ordin istoric și cultural, precum și de standardele și practicile relevante ale UE, se vor efectua lucrările de organizare a țării în unități teritoriale (regiuni) și elaborarea clasificatorului NUTS național, cu utilizarea diferitor criterii economice.

De asemenea, va fi luată în considerare organizarea curentă a sistemului statistic național și perspectivele de viitor în contextul alinierii statisticii naționale la standardele UE în statistică. Această nouă clasificare ar trebui să rezulte într-o structură regională mai omogenă în ceea ce privește mărimea populației. Factorii economici, istorici, culturali și de altă natură ar trebui să fie examinate cu atenție pentru a identifica cel mai bun mod de a efectua organizarea regională a țării și astfel, elabora nomenclatorul NUTS național.

Criteriile nominalizate trebuie să asigure organizarea țării în regiuni de dezvoltare care ar favoriza în mai mare măsură dezvoltarea durabilă a regiunilor, reducerea disparităților dintre acestea, inclusiv prin accesarea programelor/fondurilor de dezvoltare regională cu finanțare din bugetele naționale, locale, și, în special, cele externe, mai ales acordate de către UE. Unul dintre criteriile analitice/economice de bază utilizate pentru organizarea conform NUTS național ar fi eligibilitatea regiunilor din țară pentru accesarea fondurilor acordate de UE pentru dezvoltarea regională.

Nomenclatorul NUTS național trebuie să conțină, similar cu nomenclatorul NUTS al UE, 3 nivele.

Principalul partener de implementare din partea Guvernului pentru activitatea 6 este Biroul Național de Statistică, cu care se vor agreea rezultatele obținute și clasificarea elaborată. Prin urmare, specialiștii BNS, dar, de asemenea, ai Institutului Național de Statistică din România (partener al Proiectului), vor contribui oferind ghidare din punct de vedere statistic (și anume standardele UE și cerințele în statistica oficială) pentru activitățile întreprinse, și va oferi feedback privind și rapoartele elaborate și recomandările experților.

Activity 7. Elaborarea unui raport de fezabilitate privind alinierea Republicii Moldova la clasificarea teritorială statistică a UE NUTS [la distanță și/sau în timpul misiunii 2]

[Liderul de echipă responsabil pentru sarcina cu participarea/aportul expertului în politici și expertului-statistician]

Rezultatele principale, constatările și concluziile generate din activitățile 4, 5, 6 vor fi integrate într-un produs integrat final, descris într-un limbaj și format ușor de citit.

Raportul va conține, dar nu se va limita la analiza situațională a situației la zi. Va fi descrisă importanța și semnificația alinierii la NUTS, pentru fiecare dintre scenariile de formare a regiunilor de dezvoltare, elaborate, punctele forte și punctele slabe, factorii de influență, impactul posibil, beneficiile (din perspectiva oportunităților statistice, economice, politice, financiare, de finanțare, strategice și de planificare, de implementare a dezvoltării regionale, participării la proiecte de cooperare transfrontalieră, din alte puncte de vedere) pentru țară care rezultă din alinierea la NUTS, etc.

De asemenea, raportul respectiv va conține concluzii, recomandări și măsuri practice pentru a fi întreprinse de Guvern și alte părți interesate vizate, menite să implementeze treptat nomenclatorul NUTS și să continue apropierea la standardele UE privind statistica teritorială, astfel contribuind la îmbunătățirea planificării politice, elaborării de programe bazate pe dovezi, monitorizării, evaluării și la o mai mare comparabilitate cu regiunile UE. Recomandările oferite autorităților publice se vor baza pe analiza efectuată în cadrul activităților precedente.

MDRC, împreună cu Cancelaria de Stat, în colaborare cu alte instituții de resort din Guvern, va avea sarcina de a asigura durabilitatea rezultatelor obținute și, astfel, să susțină și promoveze opțiunea cea mai relevantă și adecvată de organizare a țării în conformitate cu Regulamentul NUTS, care va include cele mai multe avantaje pentru Moldova. Implicarea și participarea instituțiilor menționate este crucială, întrucât acestea dispun de competențe corespunzătoare în luarea de

decizii politice și vor trebui să întreprindă pasul următor în implementare de facto a divizării țării în baza opțiunii selectate. Prin urmare, documentul produs ar trebui să reprezinte o bază conceptuală pentru formarea regiunilor de dezvoltare planificată și o justificare coerentă pentru oficiali guvernamentali.

Documentul va conține o foaie de parcurs, cu acțiunile principale pe termen scurt, mediu și lung ce trebuie întreprinse de Guvern, din perspectiva politică/strategică și în domeniul statistic, estimarea resurselor (umane, instituționale, financiare, și de altă natură) pertinente alinierii NUTS, principalii actori și beneficiari, graficul de executare, eventualele modificări funcționale ale instituțiilor care ar putea fi necesare pentru a realiza obiectivele NUTS, etc.

MDRC, Cancelaria de Stat și Agențiile de dezvoltare regională vor fi principalii beneficiari ai rezultatelor Proiectului, aceste rezultate răspunzând necesităților Ministerului. Din acest motiv, aceste instituții vor fi rugate să ofere echipei de experți orientări indicative privind așteptările lor de pe urma activităților descrise și să joace rolul principal în aprobarea și promovarea rezultatelor produse în cadrul activităților 4-7. Prin urmare, echipa de consultanți va obține aprobarea rapoartelor elaborate (și ajustările propuse la cadrul legal) de către aceste instituții și echipa Proiectului, luând în considerare comentariile, propunerile, obiectiile și alte opinii expuse de aceștia.

Sinteza raportului așteptat va fi efectuată de către liderul de echipă și coordonatorul întregului proces. Astfel, pe lângă activitățile descrise mai sus, liderul de echipă va asigura omogenitatea științifică a produsului final.

Alte activități: *[sarcini pentru toți trei experți, pe parcursul activităților descrise]*

- *Stabilirea și menținerea dialogului* cu omologii naționali și părțile interesate, consultanți, personalul Proiectului;
- *Promovarea rezultatelor obținute* și contribuirea la creșterea gradului de conștientizare și înțelegere a instituțiilor partenere privind importanța și rolul implementării clasificatorului NUTS pentru procesul de asociere/integrarea în UE;
- Suport pentru organizarea și participarea la *prezentarea publică* a rezultatelor pentru partenerii în cauză (părți interesate și instituții vizate, grupuri analitice, mediul academic, OSC, comunitatea internațională), colectarea și luarea în considerare a feedback-ului oferit de aceștia. *[în cadrul misiunii nr.2]*
- Elaborarea unui *raport de activitate* privind consultanța efectuată, inclusiv etapele parcurse, resursele utilizate, rezultatele obținute comparativ cu cele scontate, impactul rezultatelor obținute, riscurile depășite, problemele înfruntate, lecțiile învățate, concluziile și recomandările pentru viitor.

Activitatea consultanților va fi condusă de un **Lider de echipă**, funcție cumulată de unul dintre cei 3 experți selectați, pe lângă sarcinile aferente domeniului său de expertiză. Astfel, Liderul de echipă va fi **responsabil de coordonarea și coerența rapoartelor produse** și adițional la sarcinile menționate anterior, Liderul de echipă va:

1. procesa contribuțiile membrilor echipei de experți și va întocmi planul și metodologia de lucru ale echipei;
2. distribui sarcinile între membrii echipei și va urmări executarea lor;
3. asigura o abordare comună/armonizată a subiectelor și sarcinilor din cadrul activității;
4. oferi îndrumări conceptuale pentru membrii echipei la toate etapele misiunii privind acțiunile, structura și conținutul rapoartelor care urmează a fi elaborate de fiecare expert și echipa în întregime;
5. coordona procesul de consultare cu partenerii-cheie ai Proiectului și părțile interesate relevante pentru a valida constatările principale ale rapoartelor produse, va colecta și examina feedback-ul lor și recomandările pentru îmbunătățire;
6. elabora, cu contribuția membrilor de echipă, raportul de sinteză privind principalele rezultate ale activității;
7. asigura managementul și coordonarea generală a activității experților din echipă, supervizarea sarcinilor și activităților în cadrul prezentei activități.

Consultanții vor asigura un nivel înalt de gândire analitică, comunicare și cooperare eficientă cu MDRC, Cancelaria de Stat, BNS, personalul Proiectului și altor instituții relevante și urmează să îndeplinească lucrul în echipă cu alți experți angajați și specialiști ai instituțiilor numite pentru realizarea cu succes a sarcinilor formulate.

REZULTATELE SCONTATE și CADRUL DE TIMP

Îndeplinind activitățile menționate mai sus, fiecare dintre consultanți va fi responsabil pentru furnizarea următoarelor rezultate:

#	Rezultat	Termenul tentative	Lider de echipă	Statistician	Specialist în politici
1.	Raportul de inițiere privind planificarea activității: - Abordarea generală și metodologia de lucru pe etapele de lucru	Peste 1 săptămână din	R	S	S

	- Viziunea privind organizarea procesului de consultare cu partenerii naționali - Planul de Acțiuni detaliat, inclusiv termenele limită pentru rezultate - Distribuirea sarcinilor printre membrii echipei de experți și asistența necesară din partea Proiectului și partenerilor acestuia.	data contractului			
2.	Proiectul raportului privind analiză situațională și evaluare a pregătirii țării din perspectiva armonizării cu reglementările NUTS	Peste 4 săptămâni din data contractului	G	S	R
3.	Proiectul raportului privind opțiunile posibile pentru cea mai potrivită suborganizare statistică a Moldovei	Peste 6 săptămâni din data contractului	G	R	--
4.	Proiectul raportului de fezabilitate privind alinierea Republicii Moldova la clasificarea teritorială statistică NUTS a UE	Peste 8 săptămâni din data contractului	R	S	S
5.	Raportul de fezabilitate final privind alinierea Republicii Moldova la NUTS UE (luând în considerare feedback-ul primit de la MDRC, Cancelaria de Stat, BNS, INS-Romania și Proiect)	Peste 10 săptămâni din data contractului	R	S	S
6.	Materiale de distribuit și prezentare făcută în cadrul lansării publice a rezultatelor pentru partenerii de implementare și părțile interesate naționale	Peste 5 zile după prezentarea raportului de fezabilitate final	R	R	R
7.	Raport de activitate privind activitatea realizată (inclusiv etapele parcurse, inventarul resurselor utilizate, rezultatele obținute comparativ cu cele scontate, impactul rezultatelor obținute, riscurile și probleme înfruntate, lecțiile învățate, recomandări et.), însoțit de documentația aferentă lucrărilor efectuate	Peste 5 zile după aprobarea rezultatelor cheie	R	R	R

(Notă privind abrevierile utilizate: G —ghidare, R și culoarea gri —responsabil pentru rezultate, S— oferă suport și /sau contribuie)

Toate rezultatele trebuie să fie agreate cu Echipa de Coordonare (formată din reprezentanți ai MDRC, Cancelariei de Stat, BNS, managementului și diviziunilor vizate, personalul Proiectului) și prezentate în română și engleză, în versiune electronică.

Succesul anumitei activități poate fi asigurat numai prin munca în echipa a tuturor partenerilor implicați prin participarea activă la toate etapele misiunii și consultanții contractați trebuie să joace rolul de garant al acestor eforturi comune.

Activitățile descrise urmează să înceapă la **sfîrșitul lunii martie** și să finalizeze către **sfîrșitul lunii mai, 2014**. Consultanța presupune până la **30 de zile lucrătoare (complete) pentru fiecare dintre cei trei consultanți și 15 zile adiționale pentru funcția de lider de echipă**. Sunt prevăzute două misiuni (de 5 zile) la Chișinău. Consultantul/ții va/vor fi asistați de personalul MDRC, Cancelaria de Stat, BNS și a personalului de Proiect în ceea ce privește aspectele conceptuale și tehnice ale misiunii.

Notă : Numărul menționat de zile lucrătoare a fost estimat ca fiind suficiente / fezabile pentru volumul de muncă estimat pentru a fi finalizat cu succes și este propus ca unul indicativ pentru durata misiunii și nu poate fi folosit ca criteriu pentru finalizarea lucrului/misiunii. Prezentarea rezultatelor scontate aprobate de Proiect și parteneri acestuia și părți interesate naționale vizate va fi unicul criteriu pentru a considera lucrul Contractorului ca fiind finalizat și eligibil pentru plată/plăți.

EFFECTUL SCONTAT DE PE URMA ACTIVITĂȚILOR DE CONSULTANȚĂ

Realizarea cu succes a activității descrise și obținerea rezultatelor scontate va:

- Rezulta în recomandări de diferite variante de suborganizare a țării însoțite de argumente pro și contra;
- Reflecta capacitatea țării de a adera la standardele statistice acceptate pe plan internațional – și anume NUTS;
- Prioritățile identificate în cadrul subiectului evaluat, fiind integrate într-un cadru unic, vor prezenta o imagine completă a necesităților țării pentru alinierea la NUTS, ceea ce va ajuta donatorii să decidă mai ușor și să ia angajamente credibile;
- Sprijini elaborarea unui plan coerent de activitate, care va include o varietate corespunzătoare de acțiuni, actori și resursele necesare pentru implementarea NUTS;
- Ajuta autoritățile centrale și locale să-și fortifice capacitățile și să adune cunoștințe pe subiecte conexe;

- Sporească gradul de conștientizare a utilizatorilor de date și factorilor de decizie privind rolul și importanța divizării statistice pentru dezvoltarea strategică a țării și pentru eficiența și operabilitatea politicilor, precum și pentru pregătirile pentru integrarea europeană;
- Ghida în ceea ce privește o mai bună aliniere privind instrumentele de colectare a datelor, împreună cu practicile statistice îmbunătățite, care vor spori substanțial disponibilitatea, oportunitatea, și fiabilitatea indicatorilor cheie ai statisticilor regionale;
- Identifica lacunele și domeniile de interes în ceea ce privește îmbunătățirea continuă a statisticilor regionale;
- Ajuta instituțiile vizate din Guvern să-și planifice eforturile lor de viitor în planificarea strategică, fortificarea capacităților.

SUPTUL OFERIT CONSULTANȚILOR

Proiectul și partenerii săi naționali (MDRC, Cancelaria de Stat, BNS) vor sprijini consultanții prin :

- Nominalizarea persoanei-responsabile din partea fiecărei instituții pentru a fi inclus în Echipa de Coordonare și oferi sprijinul necesar pentru expert/ți;
- Furnizarea (listei) de materiale disponibile, documente normative disponibile, rezultate ale muncii anterioare, care se referă la problematica activității;
- Ghidarea privind cadrul legislativ și instituțional al instituțiilor partenere asigurându-se astfel ca analiza efectuată este conformă cu obiectivul de bază al activității și prioritățile naționale/sectoriale;
- Ghidare indicativă privind așteptările pe parcursul activităților planificate și asumarea rolului de aprobare și promotori ai rezultatelor;
- Avizarea imediată (în termen de 10 zile) a documentelor prezentate de consultant/ți;
- Asigurarea (dacă va fi necesar) locurilor de muncă pentru consultant/ți la MDRC și BNS.

ARANJAMENTE INSTITUȚIONALE și de MANAGEMENT

Pentru a realiza obiectivul dat, misiunea trebuie să fie realizată de un grup de consultanți naționali condus de un lider de echipa internațional, care va fi desemnat în calitate de coordonator al întregului proces și va asigura omogenitatea științifică și consistența produselor finite.

Grupul de consultanți urmează să lucreze într-o strânsă cooperare cu partenerii naționali din cadrul MCRD, Cancelariei de Stat, BNS și personalul PNUD și să-i informeze regulat, la fiecare zece zile, despre progresul realizat.

Liderul de echipă urmează să coordoneze muncă cu consultanții naționali implicați în acordare de sprijin prezentei misiuni, și să ghideze munca acestora.

CALIFICĂRI ȘI COMPETENȚE

Următoarele criterii de calificare vor fi aplicate pentru selectarea a 3 consultanți:

Criterii de calificare	Expert Dezvoltare Regională, Lider de Echipă	Statistician	Specialist în politici
<i>STUDII:</i>			
1. Studii superioare nivel avansat în politici publice, dezvoltare, economie, statistică, științe sociale sau alte științe conexe	☒ Științe economice/politici publice/științe sociale	☒ Statistică, economie	☒ Științe economice/politici publice/științe sociale
2. Alte studii formale relevante misiunii	☒	☒ incl. softul de analiză statistică (SPSS, STATA, etc.)	☒
<i>EXPERIENȚĂ:</i>			
3. Cel puțin 5 ani de experiență profesională relevantă în expertiză pentru care se aplică dosarul	☒ planificarea strategică și implementarea politicilor regionale UE, analiza socio-economică a regiunilor UE, utilizând statistica regională	☒ lucru metodologic, producerea statisticilor dezagregate la nivel teritorial (preferabil statisticilor oficiale) în Republica Moldova, conform standardelor internaționale/UE	☒ planificarea, elaborarea și implementarea dezvoltării regionale sau a domeniilor conexe în Republica Moldova, în conformitate cu standardele UE și cele mai bune practici
4. Experiență care include participarea substanțială în lucrări analitice (analize tematice, evaluări, aprecieri, revizii, consultanță politică, etc.) în domeniile expertiză pentru care se aplică dosarul	☒ dezvoltare regională, planificare, gândire strategică, monitorizare bazată pe dovezi în UE	☒ lucru analitic privind: producerea indicatorilor statistici și monitorizarea bazată pe dovezi	☒ lucru analitic privind politicile, programele, strategiile curente ale Republicii Moldova aferente dezvoltării regionale

5. Dezvoltarea și/sau implementarea clasificatoarelor naționale/UE relevante	☒ Dezvoltarea și implementarea clasificatoarelor relevante UE în statistică	☒ Dezvoltarea clasificatoarelor naționale, în conformitate cu standardele UE și cerințele internaționale	☒ Utilizarea clasificatoarelor naționale
6. Experiență în participarea în procesele de elaborare a politicilor	☒ furnizarea și utilizarea de date pentru planificarea, monitorizarea și evaluarea politicilor de dezvoltare regională în țările UE și (<i>ca și avantaj</i>) în Republica Moldova	☒ producerea și utilizarea de date în vederea monitorizării și evaluării politicilor în Moldova (în special în domeniul dezvoltării regionale sau domeniile conexe)	☒ planificare, elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor în Republica Moldova bazate pe dovezi (în special în domeniul dezvoltării regionale sau domeniile conexe)
7. Experiența precedentă în coordonarea/conducerea cu/participarea în lucrări complexe în echipă, activități comune de cercetare, moderarea grupurilor de lucru, organizarea evenimentelor de consultare la nivel național și locale	☒ coordonare/conducere de echipă	☒ Participare la lucru de echipă	☒ Participare la lucru de echipă
8. Experiența în colaborarea cu instituțiile guvernamentale, în particular în domeniile relevante pentru prezenta sarcină	☒ Guvernele țărilor UE și (<i>ca și avantaj</i>) Republica Moldova	☒ Guvernul Republicii Moldova și (<i>ca și avantaj</i>) țările UE	☒ Guvernul Republicii Moldova și (<i>ca și avantaj</i>) țările UE
9. Experiență de lucru cu partenerii de dezvoltare, în special UE, ONU/PNUD	☒ Experiență de lucru în cadrul proiectelor internaționale coordonate /finanțate de instituțiile UE, în special specializate în dezvoltare regională și statistică	☒ experiență de lucru în proiecte internaționale în domeniul statistic	☒ experiență de lucru în proiecte internaționale în domeniul dezvoltării regionale

COMPETENȚE ȘI ABILITĂȚI:

10. Cunoștințe solide și înțelegerea domeniului/ilor de expertiză pentru care se aplică dosarul	☒ dezvoltare regională, planificare, gândire strategică, monitorizare bazată pe dovezi, clasificatoare UE, în particular în statistică	☒ funcționarea statisticii oficiale și/sau administrative (concepțe, cadru de reglementare, standardele UE/ONU, cele mai bune practici, clasificatoare)	☒ context strategic național privind dezvoltarea regională și/sau alte domenii conexe la toate nivelele (perspectivă națională, sectorială, regională și a practicilor UE)
11. Abilitatea de a analiza, planifica, comunica în mod eficient pe cale orală și scrisă, elaborare rapoarte, soluționare de probleme, organizarea și obținerea rezultatelor scontate, adaptarea la diferite contexte (culturale, economice, politice și sociale)	☒	☒	☒
12. Cunoașterea limbilor engleză și română	☒ Cunoașterea excelentă a limbii engleze, cunoașterea limbii române și ruse ar fi un avantaj	☒ Cunoașterea excelentă a limbii române, abilități bune în limba engleză orală și scrisă	☒ Cunoașterea excelentă a limbii române, abilități bune în limba engleză orală și scrisă

CALITĂȚI PERSONALE ȘI ALTE CERINȚE:

13. Calități interpersonal bune, judecată sănătoasă /capacitate de a lua decizii, inițiativă și creativitate	☒	☒	☒
14. Abilitate de a fi independent, imparțial și credibil într-un mediu provocator	☒	☒	☒
15. Disponibilitatea de a lucra cu ONU și părțile interesate naționale ale Proiectului în perioada indicată/aprobată	☒	☒	☒
16. Aderența la valorile și standardele etice Națiunilor Unite	☒	☒	☒
17. Sensibilitate culturală și de gen	☒	☒	☒

EVALUAREA PERFORMANȚEI

Performanța contractorului va fi evaluată în baza unor așa criterii precum: actualitatea, responsabilitatea, inițiativa, comunicare, acuratețe, calitatea produselor livrate și conformitatea lor cu prezentele TR.

Toate rapoartele vor fi prezentate Managerului de Proiect, care este responsabil pentru aprobarea rapoartelor și rezultatelor (cu o coordonare prealabilă cu Echipa de Coordonare creată în scopurile prezentei misiuni). Coordonatorul de Proiect Național va supraveghea progresul și calitatea la fiecare etapă și procesul global.

ARANJAMENTE FINANCIARE

Plățile vor fi eliberate în rate la prezentarea și aprobarea rezultatelor de înaltă calitate și confirmarea din partea Coordonatorului Național și a Managerului de Proiect, că serviciile au fost îndeplinite în mod satisfăcător.

REFERINȚE ȘI DOCUMENTE DE CONFIRMARE

- Strategia Națională de Dezvoltare Moldova 2020, <http://particip.gov.md/categorylist.php?l=ro>, aprobată prin Legea nr. 166 din 11.07.2012, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=345635>;
- Documente strategice de dezvoltare regională la nivel național și regional: Strategia de Dezvoltare Regională 2010-2012, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=333914>, Strategia de Dezvoltare Regională 2013-2015, <http://mdrc.gov.md/libview.php?l=ro&idc=144&id=2363&t=/Transparenta-decizionala/Proiecte-de-documente/Proiectul-Hotaririi-de-Guvern-cu-privire-la-aprobarea-Strategiei-Nationale-de-Dezvoltare-Regionala-2013-2015>

Nomenclatorul Unităților Teritoriale de Statistică este un geo-cod standard de referință pentru suborganizarea țărilor în scopuri statistice. Standardul este elaborat și reglementat de Uniunea Europeană, și astfel se referă numai la Statele membre ale UE în detaliu. Nomenclatorul Unităților Teritoriale de Statistică este instrumental în mecanismele de livrare ale Fondului Structural al Uniunii Europene.

Pentru fiecare țară membru al UE, Eurostat stabilește o ierarhie de trei niveluri NUTS; subdiviziunile în unele niveluri nu neapărat corespund cu organizarea administrativă internă. Un sistem statistic similar este definit pentru țările candidate și membrii Asociației Europene a Comerțului Liber, dar din punct de vedere tehnic acestea nu sunt o parte din NUTS reglementate de regulamente.

Rețineți că nu toate țările au același nivel de organizare al regiunilor, în funcție de mărimea lor.

Clasificarea NUTS (Nomenclatorul Unităților Teritoriale de Statistică) este un sistem ierarhic pentru organizarea teritoriului economic al UE pentru⁷:

- Colectarea, dezvoltarea și armonizarea statisticilor regionale ale UE.
- Analize socio-economice ale regiunilor.
 - NUTS 1: regiuni socio-economice importante
 - NUTS 2: regiuni de bază pentru aplicarea politicilor regionale
 - NUTS 3: regiuni mici pentru diagnostice specifice
- Elaborarea politicilor regionale UE.
 - Regiuni eligibile pentru ajutor din fonduri structurale (Obiectivul 1) au fost clasificate la nivelul NUTS 2.
 - Zone eligibile în cadrul altor obiective prioritare au fost clasificate în principal la nivelul NUTS 3.
 - Raportul de coeziune până în prezent a fost pregătit în principal la nivelul NUTS 2.

⁷ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nuts_nomenclature/introduction